

CZU: 37.036:373.24+37.016

DOI: 10.36120/2587-3636.v45i3.70-82

STUDIU ANALITIC PRIVIND IMPACTUL TEHNOLOGIILOR DIDACTICE INOVATIVE ASUPRA DEZVOLTĂRII CREATIVITĂȚII ȘI EXPRESIVITĂȚII PLASTICE LA PREȘCOLARI

Lilia CEBANU, dr. conf. univ.

<https://orcid.org/0000-0003-4278-8927>

Elena STAMATI, asistent universitar, doctorandă

<https://orcid.org/0000-0002-7191-0963>

Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, Chișinău

Rezumat. Studiul analizează impactul tehnologiilor didactice inovative asupra dezvoltării creativității și expresivității plastice la preșcolari. Cercetarea a fost realizată pe un eșantion de 75 de studenți ai specialității Pedagogie preșcolară, utilizând un chestionar cu itemi cantitativi și calitativi. Rezultatele evidențiază o percepție predominant pozitivă privind utilizarea metodelor interactive, a tehnicilor artistice neconvenționale, a materialelor reciclabile și a TIC, considerate eficiente în stimularea creativității, motivației și exprimării artistice. Totodată, studiul relevă diferențe între aprecierea importanței acestor tehnologii și aplicarea lor practică, determinate de resursele disponibile și de nivelul pregătirii profesionale a cadrelor didactice.

Cuvinte cheie: educație timpurie, tehnologii didactice inovative, creativitate, expresivitate plastică, activități plastice, metode interactive, învățare prin joc, TIC, formare continuă, preșcolari.

ANALYTICAL STUDY REGARDING THE IMPACT OF INNOVATIVE DIDACTIC TECHNOLOGIES ON THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY AND PLASTIC EXPRESSIVITY IN PRESCHOOL CHILDREN

Abstract. This study examines the impact of innovative teaching technologies on the development of creativity and artistic expression in preschool children. The research was conducted on a sample of 75 students enrolled in the Preschool Education program, using a questionnaire comprising both quantitative and qualitative items. The findings reveal a predominantly positive perception of interactive methods, unconventional artistic techniques, recyclable materials, and information and communication technologies (ICT), which are considered effective in fostering creativity, motivation, and artistic expression. The study also highlights a gap between the recognized importance of these technologies and their practical implementation, influenced by the availability of resources and the professional training of teachers.

Keywords: early education, innovative teaching technologies, creativity, plastic expressiveness, plastic activities, interactive methods, learning through play, ICT, continuous training, preschoolers.

Introducere. În contextul transformărilor paradigmatică din educația timpurie, dezvoltarea creativității și a expresivității plastice este considerată în literatura de specialitate o dimensiune esențială a dezvoltării globale a copilului, fiind corelată cu procese cognitive, afective, motivaționale și socio-relaționale complexe. Cercetările recente demonstrează că experiențele artistico-plastice contribuie nu doar la dezvoltarea competențelor estetice, ci și la formarea gândirii divergente, a autonomiei creative și a autoreglării emoționale.

În abordările constructiviste și socio-constructiviste, creativitatea copilului este interpretată ca rezultat al interacțiunii dintre experiența individuală, contextul educațional și mediul pedagogic. Perspectiva constructivistă formulată de Jean Piaget evidențiază faptul că dezvoltarea intelectuală se realizează prin explorare activă și restructurarea continuă a experiențelor cognitive. Din această perspectivă, activitățile plastice oferă contexte favorabile experimentării, descoperirii și reprezentării simbolice.

Complementar, teoria socio-culturală elaborată de Lev Vygotsky evidențiază rolul interacțiunii sociale și al medierii adultului în dezvoltarea potențialului creativ al copilului. Conceptul de „zonă a proximei dezvoltări” susține ideea că exprimarea artistică poate fi stimulată printr-un sprijin pedagogic adecvat, fără a limita libertatea de creație. În acest context, cadrul didactic îndeplinește rolul de facilitator al procesului creativ și de mediator al experiențelor estetice.

Literatura contemporană subliniază că expresivitatea plastică reprezintă o formă de comunicare simbolică prin care copilul își exteriorizează trăirile, percepțiile și experiențele afective. Astfel, desenul, pictura, modelajul și colajul nu trebuie privite doar ca exerciții tehnice, ci ca modalități autentice de construire a identității și de exprimare emoțională.

În aceeași ordine de idei, cercetările lui E. P. Torrance evidențiază importanța dezvoltării fluentei, flexibilității, originalității și elaborării creative încă din perioada preșcolară. Rezultatele studiilor actuale confirmă faptul că mediile educaționale flexibile și activitățile bazate pe explorare artistică stimulează gândirea divergentă, inițiativa și creativitatea copiilor.

În pedagogia contemporană, tehnologiile didactice inovative sunt definite ca ansambluri de strategii, metode și resurse educaționale care facilitează învățarea activă, participativă și experiențială. Acestea includ metode interactive, tehnici artistice neconvenționale, învățarea prin proiecte, utilizarea materialelor alternative și integrarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale.

Studiile internaționale publicate în bazele de date Scopus și Web of Science evidențiază că integrarea strategiilor didactice inovative în educația artistică timpurie contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la implicarea activă a copiilor și la dezvoltarea expresivității creative. Totodată, utilizarea tehnologiilor digitale interactive diversifică modalitățile de exprimare artistică și stimulează imaginația.

Conform cercetărilor realizate de Edwards (2021), metodele artistice interactive favorizează dezvoltarea competențelor socio-emoționale și consolidarea relațiilor dintre copil și mediul educațional. La rândul său, Nikoitsou (2022) evidențiază că experiențele estetice bazate pe explorare și joc contribuie la dezvoltarea autonomiei, a încrederii în sine și a inițiativei creative.

O altă direcție importantă evidențiată în literatura recentă vizează valorificarea materialelor reciclabile și a tehnicilor artistice experimentale în activitățile plastice.

Cercetările arată că utilizarea materialelor alternative stimulează flexibilitatea cognitivă, imaginația și gândirea creativă, oferindu-le copiilor posibilitatea de a reinterpretă obiectele din mediul cotidian și de a le transforma în creații artistice originale, cu valoare simbolică.

În același timp, literatura de specialitate evidențiază existența unor dificultăți în implementarea tehnologiilor didactice inovative în educația timpurie. Printre principalele bariere se regăsesc insuficiența resurselor materiale și digitale, nivelul variabil al competențelor metodologice și digitale ale cadrelor didactice, precum și rezistența la schimbare la nivel instituțional.

În acest context, formarea continuă a cadrelor didactice reprezintă o condiție esențială pentru eficientizarea practicilor educaționale și pentru crearea unor contexte pedagogice capabile să valorifice potențialul creativ al copilului preșcolar.

Prin urmare, analiza literaturii de specialitate evidențiază că dezvoltarea creativității și expresivității plastice în educația timpurie depinde de calitatea mediului educațional, de flexibilitatea strategiilor didactice și de capacitatea cadrului didactic de a organiza experiențe de învățare interactive, exploratorii și centrate pe copil.

Educația plastică, domeniu fundamental al educației artistico-creative în învățământul preșcolar, se bazează pe un ansamblu de concepte pedagogice și psihologice care explică modul în care copilul percepe, interpretează și exprimă realitatea prin limbaj vizual. Literatura de specialitate o abordează nu doar ca pe o modalitate de formare a deprinderilor tehnice, ci ca pe un proces complex de dezvoltare a personalității, care integrează dimensiuni cognitive, afective, motrice și estetice.

Un concept fundamental este *expresivitatea plastică*, care desemnează capacitatea copilului de a transmite idei, emoții și experiențe prin intermediul elementelor limbajului vizual (linie, formă, culoare, compoziție). În viziunea pedagogiei moderne, aceasta nu presupune reproducerea fidelă a realității, ci interpretarea creativă și personală a acesteia. Astfel, produsul artistic reflectă particularitățile dezvoltării cognitive și emoționale ale copilului.

Un alt concept central este *creativitatea plastică*, definită ca abilitatea de a realiza imagini originale, de a combina în mod inovator elementele vizuale și de a identifica modalități proprii de exprimare. Aceasta este analizată prin dimensiunile clasice – fluentă, flexibilitate, originalitate și elaborare – formulate de *J. P. Guilford* și dezvoltate ulterior de *E. P. Torrance* [5]. În educația plastică preșcolară, aceste dimensiuni sunt stimulate prin activități libere, exploratorii și prin utilizarea unor materiale variate.

Un rol important îl ocupă conceptul de *învățare prin explorare și descoperire*, promovat de *J. Dewey*, care susține că învățarea autentică se produce prin interacțiunea directă a copilului cu mediul. În activitățile plastice, acest principiu se concretizează prin experimentarea diferitelor materiale, culori și tehnici neconvenționale, favorizând dezvoltarea gândirii divergente [2].

Educația plastică este influențată și de teoria socio-culturală a lui *L. S. Vîgotski*, care evidențiază rolul interacțiunii sociale și al medierii adultului în dezvoltarea copilului. Conceptul de *zonă a proximei dezvoltări* demonstrează că potențialul creativ poate fi valorificat printr-un sprijin pedagogic adecvat, fără limitarea libertății de exprimare. În acest context, cadrul didactic are rolul de facilitator al procesului creativ și de mediator al experiențelor artistice [4].

De asemenea, *educația estetică timpurie* urmărește formarea sensibilității față de frumos, dezvoltarea gustului estetic și a capacității de apreciere a valorilor artistice. Potrivit concepției lui *H. Read*, educația artistică contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității, iar contactul cu arta încă din primii ani de viață favorizează formarea unei percepții estetice autentice [apud 2].

Un concept complementar este *comunicarea vizuală*, care definește desenul, pictura și modelajul ca forme de limbaj simbolic. Prin creațiile sale, copilul exprimă nu doar ceea ce observă, ci și ceea ce gândește și simte, transformând imaginea într-un mijloc de comunicare a experiențelor personale. Din această perspectivă, educația plastică contribuie la dezvoltarea inteligenței emoționale, a autoreglării afective și a capacității de exprimare creativă.

Totodată, se evidențiază conceptul de *învățare centrată pe copil*, specific pedagogiei contemporane, care pune accent pe interesele, ritmul și nevoile individuale ale preșcolarului. În activitățile plastice, acest principiu se traduce prin libertatea de alegere a materialelor, a temelor și a modalităților de exprimare, ceea ce contribuie la creșterea motivației intrinseci și a implicării active.

Nu în ultimul rând, educația plastică are un caracter integrator în cadrul *dezvoltării globale a copilului*, contribuind simultan la dezvoltarea motricității fine, a gândirii, a limbajului, a emoțiilor și a sociabilității. Activitățile artistico-plastice sunt astfel corelate cu toate domeniile de dezvoltare ale copilului preșcolar, având un rol esențial în formarea personalității armonioase.

În concluzie, conceptele fundamentale ale educației plastice conturează un domeniu complex, în care creativitatea, expresivitatea și explorarea sunt susținute printr-o abordare pedagogică modernă, centrată pe copil și pe experiența sa directă. Integrarea acestor concepte în practica educațională contribuie semnificativ la dezvoltarea potențialului creativ și la formarea unei personalități echilibrate și expresive.

În educația timpurie, dezvoltarea creativității și a expresivității plastice reprezintă direcții esențiale în formarea personalității copilului, fiind strâns corelate cu procesele cognitive, afective și motivaționale. Activitățile artistico-plastice oferă contexte favorabile de manifestare a imaginației și de exprimare liberă, însă eficiența acestora depinde de strategiile didactice utilizate în organizarea demersului educațional.

În ultimii ani, practica pedagogică evidențiază o orientare spre integrarea tehnologiilor didactice inovative, care valorifică metode interactive, tehnici artistice neconvenționale și, în anumite contexte, resurse digitale. Aceste abordări contribuie la diversificarea experiențelor de învățare și la stimularea implicării active a copiilor în activitate.

Cu toate acestea, modul în care cadrele didactice din învățământul preșcolar utilizează aceste tehnologii și impactul perceput asupra dezvoltării creativității și expresivității plastice necesită o analiză mai atentă. În acest sens, studiul de față și-a propus să cerceteze percepția cadrelor didactice privind utilizarea tehnologiilor didactice inovative în activitățile plastice, precum și influența acestora asupra produselor creative ale preșcolarilor.

Scopul cercetării. Scopul studiului constă în investigarea percepțiilor studenților de la specialitatea Pedagogie preșcolară privind utilizarea tehnologiilor didactice inovative și influența acestora asupra dezvoltării creativității și expresivității plastice la copiii de vârstă preșcolară.

Obiectivele studiului:

- ✓ Identificarea nivelului de valorizare a tehnologiilor didactice inovative în educația preșcolară.
- ✓ Analiza frecvenței utilizării metodelor inovative în activitățile plastice.
- ✓ Investigarea percepțiilor privind influența tehnologiilor inovative asupra creativității și motivației copiilor.
- ✓ Evidențierea dificultăților întâmpinate în implementarea strategiilor inovative.
- ✓ Analiza rolului formării profesionale în eficientizarea practicilor educaționale moderne.

Rezultatele cercetării contribuie la conturarea unei imagini asupra practicilor educaționale actuale și la identificarea unor direcții de optimizare a demersului didactic în educația artistico-plastică.

La studiu au participat 75 de studenți ai Facultății Științe ale Educației, specialitatea Pedagogie preșcolară, selectați pentru investigarea percepțiilor privind utilizarea tehnologiilor didactice inovative în activitățile artistico-plastice. Alegerea eșantionului este justificată de faptul că viitoarele cadre didactice reflectă atât experiențele dobândite în formarea inițială, cât și tendințele actuale din educația timpurie.

Instrumentul de cercetare a fost chestionarul, elaborat în raport cu obiectivele studiului și alcătuit din 33 de itemi: 3 itemi privind datele generale ale respondenților, 20 de itemi închiși, destinați identificării frecvenței utilizării tehnologiilor didactice inovative, a strategiilor aplicate și a nivelului de familiarizare cu acestea, precum și 10 itemi deschiși, orientați spre analiza opiniilor și experiențelor respondenților referitoare la eficiența acestor tehnologii în dezvoltarea creativității și expresivității plastice la preșcolari.

Aplicarea chestionarului a permis colectarea unor date cantitative și calitative, oferind o imagine integrată asupra modului în care tehnologiile didactice inovative sunt percepute și valorificate în activitățile artistico-plastice.

Analiza datelor generale evidențiază un eșantion relativ omogen. Toți respondenții sunt de gen feminin (100%), aspect caracteristic specializării investigate. Din perspectiva vârstei, majoritatea au peste 23 de ani, iar aproximativ 15% se încadrează în categoria 21–23 de ani. În ceea ce privește nivelul de studii, predomină studenții de la ciclul de licență, în timp ce o proporție mai redusă urmează studii de master.

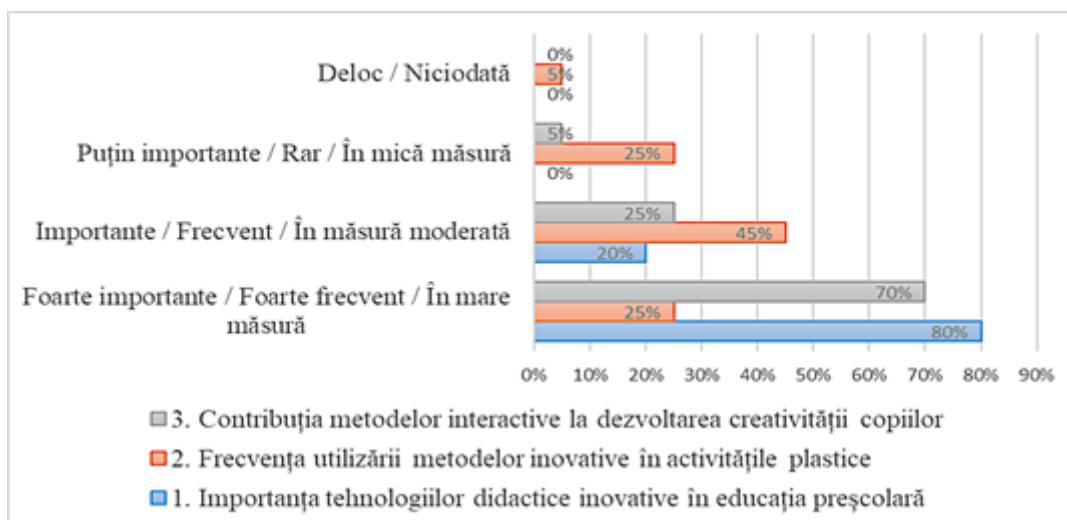

Figura 1. Distribuția răspunsurilor privind percepția și utilizarea tehnologiilor didactice inovative în educația preșcolară

Figura 1 evidențiază o atitudine predominant favorabilă a respondenților față de integrarea tehnologiilor didactice inovative în educația preșcolară și față de rolul metodelor interactive în dezvoltarea creativității copiilor. Rezultatele reflectă o orientare pedagogică spre modernizarea procesului educațional și valorificarea strategiilor centrate pe copil.

În ceea ce privește importanța tehnologiilor didactice inovative, 80% dintre respondenți le consideră „foarte importante”, iar 20% „importante”, fără a fi înregistrate răspunsuri negative. Acest consens evidențiază conștientizarea rolului strategiilor inovative în stimularea motivației, creativității și autonomiei copilului și confirmă orientarea spre modele educaționale bazate pe învățare activă și participativă.

Referitor la frecvența utilizării acestora în activitățile plastice, rezultatele indică o aplicare neuniformă: 25% dintre respondenți afirmă că utilizează foarte frecvent metode inovative, 45% frecvent, 25% rar, iar 5% nu le utilizează deloc. Aceste date evidențiază existența unui decalaj între aprecierea teoretică a tehnologiilor inovative și implementarea lor în practica educațională.

Această diferență poate fi explicată prin insuficiența resurselor materiale și digitale, experiența practică limitată, nivelul diferit al competențelor metodologice și digitale,

precum și prin unele dificultăți organizaționale. Rezultatele demonstrează că acceptarea inovării nu conduce automat la aplicarea sistematică a acestora în activitatea didactică.

În ceea ce privește contribuția metodelor interactive la dezvoltarea creativității, 70% dintre respondenți apreciază că acestea contribuie „în mare măsură”, 25% consideră că au o influență moderată, iar doar 5% apreciază impactul ca fiind redus. Absența răspunsurilor negative confirmă valoarea pedagogică a acestor strategii în educația timpurie.

Respondenții consideră că metodele interactive stimulează imaginația, gândirea divergentă, expresivitatea, autonomia și inițiativa copiilor, prin implicarea acestora în activități bazate pe explorare, experiment și participare activă. Aceste constatări sunt în concordanță cu abordările constructiviste și socio-constructiviste, precum și cu cercetările recente care evidențiază rolul strategiilor inovative în dezvoltarea competențelor creative și socio-emoționale.

În ansamblu, analiza rezultatelor din Figura 1 evidențiază o orientare profesională favorabilă modernizării practicilor educaționale și utilizării tehnologiilor didactice inovative. Totodată, diferențele dintre percepțiile pozitive și aplicarea constantă a acestora în practică subliniază necesitatea consolidării formării profesionale și a asigurării resurselor necesare pentru valorificarea eficientă a potențialului creativ al copilului preșcolar.

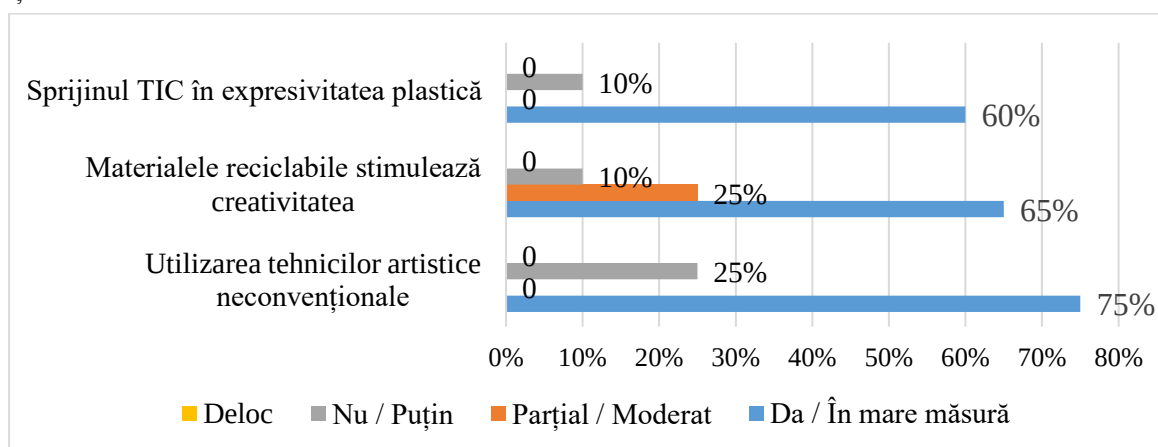

Figura 2. Distribuția răspunsurilor privind utilizarea tehnicilor artistice neconvenționale, materialelor reciclabile și TIC în activitățile plastice (%)

Rezultatele din Figura 2 evidențiază percepțiile respondenților privind valorificarea tehnicilor artistice neconvenționale, a materialelor reciclabile și a tehnologiilor informaționale și comunicaționale (TIC) în activitățile plastice desfășurate în educația preșcolară. Analiza rezultatelor reflectă existența unei orientări pedagogice favorabile integrării strategiilor educaționale moderne și diversificării experiențelor creative oferite copiilor, aspect aflat în concordanță cu tendințele actuale ale educației centrate pe copil și pe dezvoltarea competențelor creative.

În ceea ce privește utilizarea tehnicilor artistice neconvenționale, rezultatele evidențiază o predominare semnificativă a răspunsurilor afirmative, 75% dintre respondenți declarând că au utilizat sau au observat utilizarea unor astfel de tehnici în activitățile plastice. Acest fapt demonstrează existența unei deschideri metodologice către forme alternative de exprimare artistică și sugerează că strategiile educaționale bazate pe experiment, explorare și libertate creativă sunt tot mai prezente în practica pedagogică contemporană.

Din perspectivă pedagogică, tehnicile artistice neconvenționale stimulează expresivitatea plastică prin dezvoltarea spontaneității, imaginației și flexibilității cognitive. Utilizarea unor materiale și instrumente alternative, precum bureții, ștampilele, degetele, materialele textile sau obiectele naturale, creează contexte de învățare experiențială și încurajează explorarea senzorială și creativă, diminuând caracterul reproductiv al activităților artistice.

Totuși, faptul că 25% dintre respondenți nu utilizează aceste tehnici indică o implementare neuniformă, explicată prin accesul limitat la resurse, nivelul diferit al pregătirii metodologice sau menținerea unor practici didactice tradiționale.

Referitor la utilizarea materialelor reciclabile, rezultatele evidențiază o apreciere predominant pozitivă: 65% dintre respondenți consideră că acestea stimulează creativitatea în mare măsură, 25% apreciază un impact moderat, iar 10% unul redus. Absența răspunsurilor negative confirmă valoarea educațională a acestor materiale în activitățile artistico-plastice.

Materialele reciclabile susțin atât dezvoltarea creativității, cât și educația ecologică, oferind copiilor posibilitatea de a transforma obiecte obișnuite în creații originale. Totodată, acestea stimulează gândirea divergentă, flexibilitatea cognitivă și autonomia în rezolvarea sarcinilor artistice.

În ceea ce privește utilizarea TIC, 60% dintre respondenți apreciază că acestea contribuie în mare măsură la dezvoltarea expresivității plastice, 30% indică un impact moderat, iar 10% unul redus. Absența răspunsurilor negative reflectă acceptarea tehnologiilor digitale ca resurse complementare în educația artistică.

Integrarea TIC diversifică modalitățile de exprimare, sporește motivația și facilitează accesul la resurse interactive, însă utilizarea acestora trebuie să completeze, și nu să substituie, experiențele practice și explorarea senzorială.

În ansamblu, analiza rezultatelor din Figura 2 evidențiază o orientare favorabilă integrării strategiilor didactice inovative în activitățile plastice pentru preșcolari. Totodată, diferențele privind aplicarea acestor practici subliniază necesitatea consolidării competențelor metodologice și digitale ale cadrelor didactice și a asigurării condițiilor necesare pentru dezvoltarea unui mediu educațional creativ și flexibil.

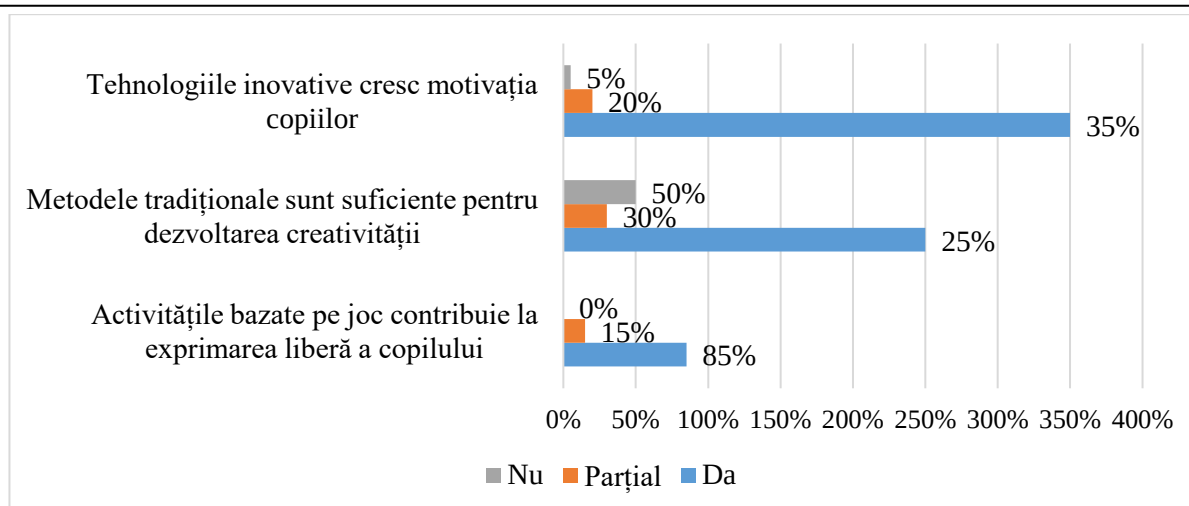

Figura 3. Distribuția răspunsurilor privind rolul jocului, metodelor tradiționale și tehnologiilor inovative în dezvoltarea creativității și motivației copiilor (%)

Figura 3 evidențiază percepțiile respondenților privind rolul jocului didactic, al metodelor tradiționale și al tehnologiilor didactice inovative în dezvoltarea creativității și motivației copiilor preșcolari. Rezultatele reflectă orientarea spre strategii educaționale interactive și conștientizarea limitelor abordărilor exclusiv tradiționale.

În ceea ce privește contribuția jocului la exprimarea liberă a copilului, 85% dintre respondenți consideră că acesta contribuie „în totalitate”, iar 15% apreciază o contribuție parțială. Absența răspunsurilor negative confirmă recunoașterea jocului ca factor esențial al dezvoltării și învățării în perioada preșcolară.

Din perspectivă pedagogică, jocul stimulează imaginația, inițiativa, autonomia și exprimarea creativă, oferind contexte de învățare active și motivante. Aceste rezultate susțin teoriile constructiviste și socio-constructiviste, care evidențiază rolul experiențelor interactive în dezvoltarea copilului.

Referitor la suficiența metodelor tradiționale, doar 20% dintre respondenți le consideră suficiente pentru dezvoltarea creativității, 30% apreciază o contribuție parțială, iar 50% afirmă că acestea nu sunt suficiente. Rezultatele indică necesitatea completării strategiilor tradiționale cu metode interactive, capabile să stimuleze explorarea, gândirea divergentă și autonomia creativă.

În ceea ce privește tehnologiile didactice inovative, 75% dintre respondenți consideră că acestea sporesc motivația copiilor în mare măsură, 20% apreciază un impact moderat, iar 5% unul redus. Lipsa răspunsurilor negative confirmă valoarea acestor strategii în creșterea implicării și interesului pentru învățare.

În ansamblu, analiza rezultatelor din Figura 3 evidențiază rolul esențial al jocului în dezvoltarea creativității, limitele metodelor tradiționale și impactul pozitiv al tehnologiilor didactice inovative asupra motivației și participării active a copilului. Rezultatele susțin

necesitatea unui model educațional echilibrat, care să îmbine metodele clasice cu strategiile interactive și inovative, adaptate particularităților de vârstă ale preșcolarilor.

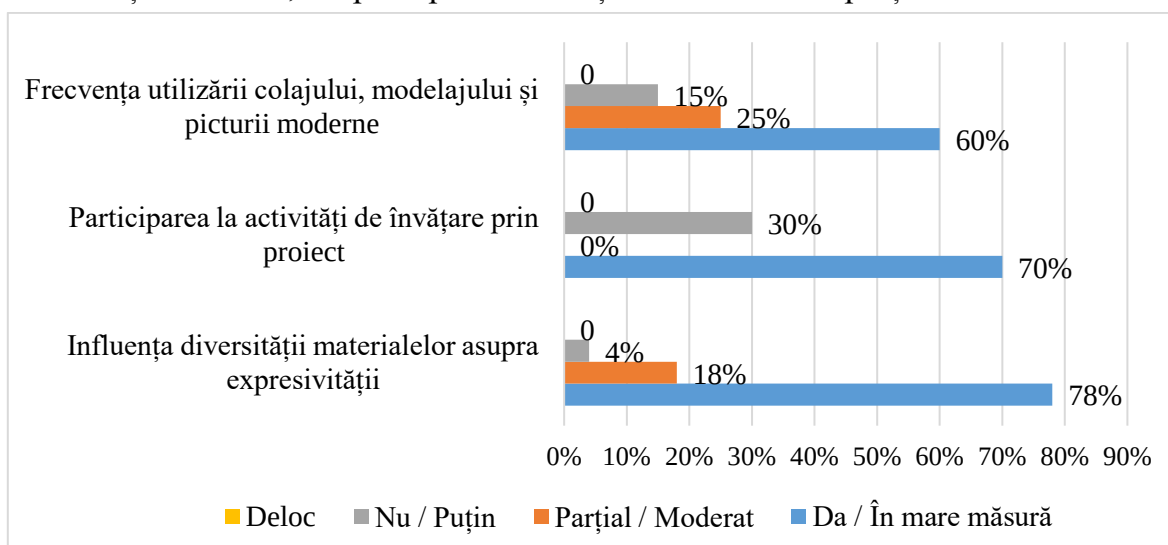

Figura 4. Distribuția răspunsurilor privind influența materialelor, învățarea prin proiect și utilizarea tehnicilor artistice în activitățile plastice (%)

Datele din Figura 4 evidențiază că diversitatea materialelor, învățarea prin proiect și tehnicile artistice moderne au un rol important în dezvoltarea expresivității și creativității preșcolarilor.

Majoritatea respondenților consideră că utilizarea unor materiale variate stimulează creativitatea, prin explorare senzorială și experimentare, contribuind la autonomia și inițiativa copilului. Rolul acestora este recunoscut aproape unanim.

Învățarea prin proiect este utilizată de o parte semnificativă a cadrelor didactice, însă nu este aplicată uniform, fiind dependentă de competențele metodologice și resursele disponibile. Aceasta favorizează implicarea activă, colaborarea și dezvoltarea gândirii creative.

Tehnicile artistice moderne (colaj, modelaj, pictură) sunt prezente constant în activități, fiind considerate eficiente pentru stimularea expresivității, imaginației și dezvoltării motrice.

În ansamblu, rezultatele confirmă importanța unui mediu educațional variat, interactiv și adaptat, care susține explorarea, experimentarea și exprimarea creativă a copilului.

Astfel, analiza rezultatelor prezentate în Figura 4 evidențiază existența unei relații semnificative între diversitatea materialelor, utilizarea strategiilor inovative și dezvoltarea expresivității creative a copilului preșcolar. Datele confirmă faptul că activitățile plastice moderne, bazate pe explorare, experiment și implicare activă, contribuie la dezvoltarea imaginației, autonomiei și inițiativei creative.

Totodată, rezultatele sugerează existența unor diferențe în nivelul de implementare a strategiilor inovative, aspect care evidențiază necesitatea consolidării formării metodologice și practice a cadrelor didactice. Se conturează astfel importanța dezvoltării unor contexte educaționale stimulative și flexibile, capabile să valorifice potențialul creativ al copilului și să susțină integrarea eficientă a metodelor moderne în activitățile plastice din educația preșcolară.

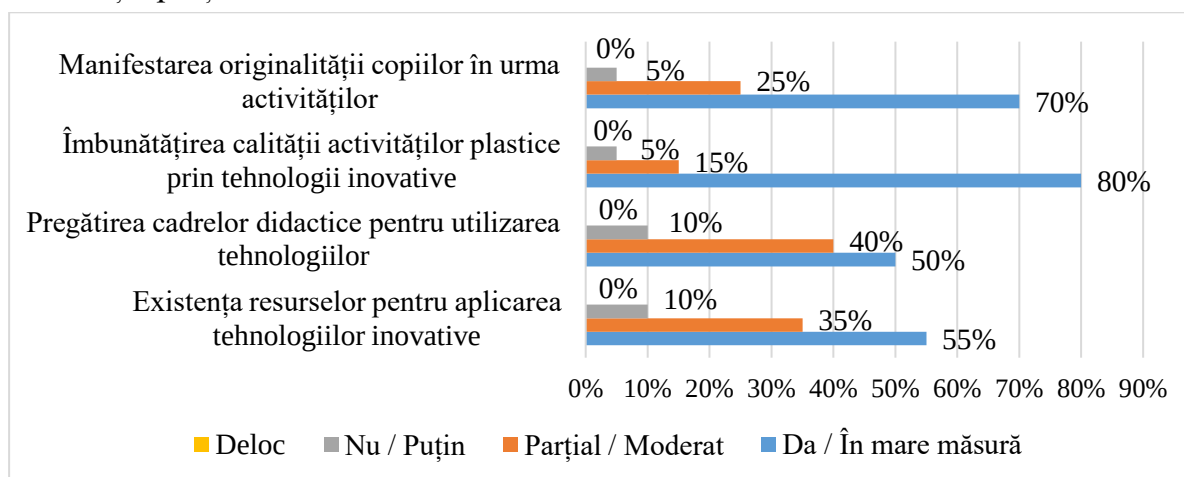

Figura 5. Distribuția răspunsurilor privind resursele, pregătirea cadrelor didactice și impactul tehnologiilor inovative (%)

Rezultatele prezentate în Figura 5 evidențiază percepțiile respondenților privind condițiile de implementare a tehnologiilor inovative în educația preșcolară și impactul acestora asupra activităților plastice.

Referitor la resursele necesare, 55% dintre respondenți consideră că acestea sunt suficiente, 35% le apreciază ca fiind parțiale, iar 10% le consideră insuficiente, ceea ce indică necesitatea îmbunătățirii bazei materiale și digitale.

În ceea ce privește pregătirea cadrelor didactice, 50% se consideră bine pregătiți pentru utilizarea tehnologiilor inovative, 40% apreciază că dețin competențe parțiale, iar 10% consideră că au nevoie de o pregătire suplimentară.

Impactul tehnologiilor inovative asupra calității activităților plastice este apreciat pozitiv de 80% dintre respondenți, în timp ce 15% indică un efect moderat, iar 5% unul redus. De asemenea, 70% consideră că utilizarea acestora stimulează în mare măsură originalitatea copiilor, 25% apreciază un impact moderat, iar 5% unul redus.

În ansamblu, rezultatele demonstrează că tehnologiile inovative contribuie semnificativ la creșterea calității activităților plastice și la dezvoltarea creativității preșcolarilor, deși sunt necesare investiții suplimentare în resurse și în formarea profesională a cadrelor didactice.

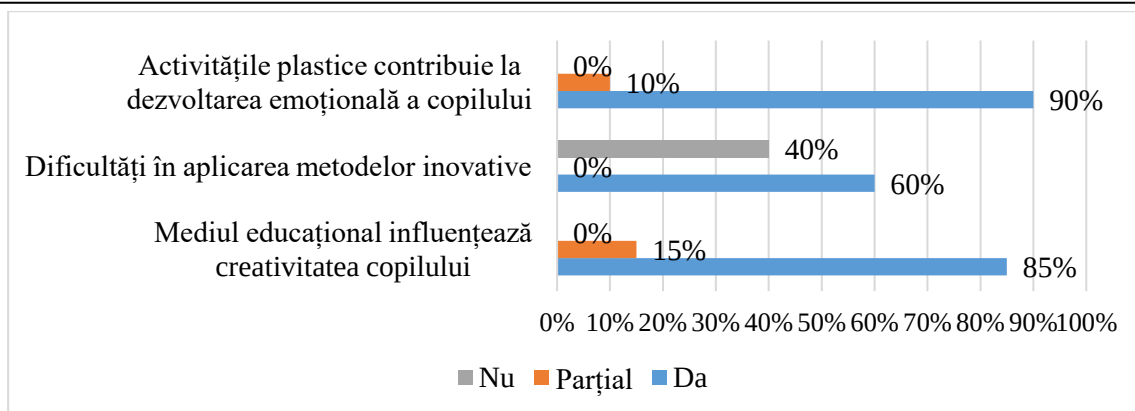

Figura 6. Distribuția răspunsurilor privind influența mediului educațional, dificultățile de aplicare, dezvoltarea emoțională și formarea continuă (%)

Rezultatele prezentate în Figura 6 evidențiază un ansamblu de percepții convergente ale respondenților privind factorii care influențează dezvoltarea creativității copilului și condițiile de implementare a practicilor educaționale inovative în învățământul preșcolar.

Analiza datelor evidențiază rolul major al mediului educațional în dezvoltarea creativității: 85% dintre respondenți îl consideră esențial, iar 15% parțial, fără opinii negative.

În aplicarea metodelor inovative, 60% semnalează dificultăți, în timp ce 40% nu întâmpină probleme, indicând diferențe de experiență și resurse. Activitățile plastice sunt apreciate pentru impactul emoțional: 90% indică o contribuție semnificativă, iar 10% una parțială.

Formarea continuă este considerată necesară de 95% dintre respondenți, confirmând nevoia de actualizare profesională.

Răspunsurile calitative arată că tehnologiile inovative sunt percepute ca metode interactive, centrate pe copil, deși uneori sunt reduse doar la utilizarea digitalului. Sunt frecvent utilizate tehnici precum colajul, modelajul, pictura neconvențională și activitățile prin joc, care stimulează imaginația și originalitatea.

Cadrul didactic este văzut ca facilitator al învățării, iar dificultățile țin de resurse, formare și timp. Metodele moderne cresc motivația și implicarea, iar reacțiile copiilor sunt pozitive (entuziasm, curiozitate).

În concluzie, se evidențiază necesitatea modernizării practicilor educaționale prin metode inovative, formare continuă și adaptarea activităților la potențialul creativ al copilului.

Concluzii. Analiza teoretică și empirică privind impactul tehnologiilor didactice inovative asupra dezvoltării creativității și expresivității plastice la preșcolari permite formularea următoarelor concluzii:

- ✓ Tehnologiile didactice inovative sunt percepute de majoritatea respondenților ca factori importanți în modernizarea procesului educațional, contribuind la stimularea creativității, expresivității și implicării active a copiilor.
- ✓ Rezultatele evidențiază însă o diferență între aprecierea importanței acestor tehnologii și utilizarea lor constantă în practică, aspect influențat de nivelul de pregătire al cadrelor didactice, resursele disponibile și condițiile instituționale.
- ✓ Jocul didactic, metodele interactive, tehnicile artistice neconvenționale și utilizarea TIC favorizează dezvoltarea imaginației, originalității, motivației și exprimării emoționale, contribuind la creșterea calității activităților plastice.
- ✓ Studiul confirmă că un mediu educațional stimulat și competențele profesionale ale cadrului didactic reprezintă factori esențiali pentru valorificarea eficientă a tehnologiilor inovative.
- ✓ Totodată, cercetarea evidențiază necesitatea consolidării formării continue a cadrelor didactice și a îmbunătățirii resurselor materiale pentru implementarea eficientă a strategiilor didactice moderne în educația timpurie.

În concluzie, studiul confirmă că tehnologiile didactice inovative reprezintă un factor important în dezvoltarea creativității și expresivității plastice la preșcolari, însă eficiența lor depinde de corelarea dintre formarea cadrelor didactice, resursele disponibile și deschiderea metodologică către schimbare. Se impune astfel necesitatea promovării unei practici educaționale flexibile, interactive și centrate pe copil, capabile să valorifice integral potențialul creativ al acestuia.

Bibliografie

1. BRUNER, J. S. *The Process of Education*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1960. ISBN: 9780674710016.
2. DEWEY, J. *Experience and Education*. New York: Macmillan, 1938. ISBN: 9780684838281.
3. PIAGET, J. *The Origins of Intelligence in Children*. New York: International Universities Press, 1952. ISBN: 9780393001716.
4. VYGOTSKY, L. S. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978. ISBN: 9780674576292.
5. TORRANCE, E. P. *Torrance Tests of Creative Thinking: Norms-Technical Manual*. Lexington, MA: Ginn and Company, 1974.

Recepționat / Received: 07.08.2026

Acceptat / Accepted: 29.09.2026

Email: cebanu.lilia@upsc.md

stamati.elena@upsc.md